

Piiristä pois

Kiusaaminen ilmiönä

Tehtävä:

Kokeillaan miltä tuntuu joutua toisten suoran häirinnanteon kohteeksi estelemällä piirin keskellä olijaa pääsemään pois piiristä.

Tila:

Väljä tila, jossa mahtuu tekemään piirin.

Aika:

10 minuuttia.

Ohjeet

Osallistujat muodostavat suuren tiiviin piirin. Mikäli ryhmä on suuri, voi samaan tilaan muodostaa kaksi tai useampia piirejä, niin että yhdessä piirissä on noin 10 oppilasta. Jokainen ryhmä valitsee yhden tarkkailijan, joka siirtyy piirin ulkopuolelle. Tarkkailija kiertää piirin ulkopuolelta ja valitsee sattumanvaraisesti yhden osallistujan, jonka hän työntää piirin keskelle. Keskelle joutunut pyrkii piiristä pois ja muut estävät häntä pääsemästä pois. Piirissä olijat seisovat tiiviisti kylki kyljessä, mutta eivät pidä toisiaan kädestä kiinni. Kädet pidetään koko ajan alhaalla. Tarkkailijan tehtävänä on tarkkailla, että leikissä säilyy hyvä henki ja keskeyttää peli, jos se menee liian rajuksi. Mikäli piirin keskellä olija ei onnistu pääsemään piiristä pois noin minuutin kuluessa, peli keskeytetään. Keskellä ollut siirtyy tarkkailijaksi ja tarkkailija menee piiriin mukaan. Harjoitusta jatketaan muutama kierros tai niin kauan, että kaikki halukkaat ovat saaneet olla keskellä ja tarkkailijoita.

Keskustelukysymyksiä:

- Millaisia tunteita harjoitus herätti?
- Miltä tuntui joutua piirin keskelle?
- Miltä tuntui estää toista pääsemästä pois?
- Miltä tuntui niistä, jotka onnistuivat murtaamaan piirin?
- Entä niistä, jotka eivät onnistuneet?
- Miksi luulette, että tämä harjoitus on valittu kiusaamiseen liittyvään koulutukseen?
- Millaisia todellisia koulussa esiintyviä tilanteita harjoitus voisi kuvastaa?

Avainsanat:

- Kiusaamisen määritelmä
- Suora ja epäsuora kiusaaminen
- Ryhmään kuuluminen

Piiristä pois

Taustaa

Kiusaaminen voi saada monenlaisia muotoja

Suoraa kiusaamista on esimerkiksi fyysinen kiusaaminen (lyöminen, töniminen, tuuppiminen), haukkuminen tai omaisuuteen kohdistuvat teot. Epäsuora kiusaaminen voi olla esimerkiksi ilkeiden juurujen levittämistä tai ryhmän ulkopuolelle jättämistä. Nettikiusaaminen (cyberbullying) on tarkoituksellista ja toistuvaa harmin aiheuttamista toiselle netin, kännykän tai muiden elektronisten laitteiden avulla. Nettikiusaamisella viitataan tapahtumiin, joissa teknologiaa käytetään pilkkaamiseen, nöyryyttämiseen ja uhkailuun. Tutkimusten mukaan nettikiusaaminen kytkeytyy usein koulukiusaamiseen, joten sitä tulisi käsitellä osana kiusaamiseen liittyvää problematiikkaa koulussa.

Tukioppilaiden kanssa kiusaamisesta keskustellessa olennaista on pysähtyä miettimään, miltä tilanne kurjaa kohtelua kohtaavasta oppilaasta tuntuu ja miten tilannetta voisi helpottaa. Tutkimuksissa on esimerkiksi todettu yhteys kiusaamisen eri ilmenemismuotojen ja kiusaamisesta kertomisen välille. Fyysisestä kiusaamisesta kerrotaan useammin opettajalle tai vanhemmille kuin verbaalisesta tai epäsuorasta kiusaamisesta. Epäsuorasta kiusaamisesta voi olla vaikea kertoa aikuiselle, koska se ei jätä jälkeensä fyysisiä todisteita, kuten mustelmia tai rikkoutuneita tavaroita. Lisäksi oppilaan voi olla vaikea kuvata sitä, mitä oikeastaan on tapahtunut kun kyse on pienistä hienovaraisista eleistä tai vuorovaikutusnormien rikkomisesta (kuten tervehtimättä jättämisestä). Kiusattu oppilas usein havaitsee epäsuoran kiusaamisen vaikutukset eli esimerkiksi sen, että kukaan ei halua olla hänen kanssaan, mutta ei välttämättä osaa kuvata sitä, mikä sai hänet tuntemaan olonsa loukatuksi.

Kerro osallistujille

- Kiusaaminen voi saada monenlaisia muotoja. Yleisemmin kiusaamisen muotoja kuvataan jakamalla ne suoraan ja epäsuoraan kiusaamiseen.
- Kiusaamisen luokittelua tarkeampaa on kiinnittää huomiota siihen, miten toisten oppilaiden huonoa kohtelua voidaan ehkäistä ja millainen hyvää yhteishenkeä edistävä toiminta ottaa huomioon erilaiset tilanteet.
- Epäsuorasta kiusaamisesta on usein vaikeampi kertoa kuin suorasta. Joskus kiusatun oppilaan on vaikea kuvata, millä lailla häntä oikeastaan on kiusattu, jos kyse on pienistä hienovaraisista eleistä, vihjailuista ja ulkopuolelle jättämisestä

Lähteet:

Herkama S. 2012. Koulukiusaaminen. Loukkaavat vuorovaikutusprosessit oppilaiden vertaissuhteissa. Jyväskylä Studies in Humanities.
 Salmivalli C. 2003. Koulukiusaamiseen puuttuminen. Kohti tehokkaita toimintamalleja. PS-kustannus.

